

Den sociale katastrofes fremtræden i Grækenland

Skrevet af: **Nikos Papatriantafyllou** | Offentliggjort: 15. oktober 2012

De beskrevne data er leveret af officielle institutioner så som Det Statslige Græske Statistikbureau (ELSTAT) og af EU-kommissionen. Tallene afspejler et styrtblødende land, således som det fremstår af arbejdsløshedsstatistikken, tallene vedrørende fattigdommen og de tal, der viser opløsningstendenserne i det produktionsmæssige underlag. Med andre ord så beskriver disse tal et sammenbrud i den sociale struktur realiseret over meget kort tid gennem gennemførelsen af en neoliberal økonomisk politik, der er blevet påtvunget landet af den græske regering siden 2010 og af den europæiske elite.

Sammenbruddet af landets produktionsstruktur

Gennemførelsen af den interne devaluering vil - hvis den ikke stoppes - realisere den europæiske elites mål, der indebærer en lang periode med økonomisk nedgang, der skal sikre, at Grækenland igen bliver konkurrencedygtigt med elendige lønninger, med et meget højt antal arbejdsløse og med en produktionsstruktur, der er helt underordnet den europæiske elites.

Tallene for bruttonationalproduktet i de fire år fra 2009 til 2012 hvor den interne devaluering har hersket viser, at Grækenland er blevet 22% fattigere. Et rystende tal der efterlader landet med en uanfægtelig førsteplads i verden. End ikke i krigstid har man set noget tilsvarende. Den græske økonomi og det græske samfund er i gang med at blive marginaliseret. Den græske regering og trojkaen er i fuld gang med at forvandle Grækenland til en særlig økonomis zone (SEZ) på linje med Polen, præget af stort set ophævede rettigheder på arbejdsmarkedet - også når det drejer sig om arbejdsmarkedslovgivningen - med lønninger, som kun lige rækker til overlevelse og med fuld afskrivning af arbejdskraften. For ganske nylig understregede formanden for den Græske Arbejdsgiverforening dette, da han sagde, at "Grækenland er ved at blive forvandlet til et u-land inden for rammerne af den Europæiske Union."

Bruttonationalproduktet pr. indbygger - nåede i 2009 efter 12 års intensivt arbejde - 92 % af gennemsnittet i EU, men i mellemtiden er det så igen faldet til 82% i 2011. Landet lider under en mangel på investeringer, der igen resulterer i en destruktion af produktionsapparatet. Dette demonstreres også af, at en nettoinvesteringsrate pr. år på - 6% af bruttonationalproduktet.

Hver eneste dag mister 2000 nye mennesker deres arbejde

Den græske stats statistikkontor (ELSTAT) har offentliggjort nye, mareridtsagtige tal for arbejdsløsheden. I juni måned - der er senest offentliggjorte tal - steg arbejdsløsheden til 24,4% - sammenlignet med 17,2% i den tilsvarende måned året før - et tal der betyder, at 1.216.410 mennesker officielt er registreret som arbejdsløse. I samme måned steg antallet af arbejdsløse med 50.666 - eller sagt på en måde: hver eneste dag var der 2.000 mennesker, som mistede deres arbejde.

Grækenland har den næststørste arbejdsløshed i EU - hvor Spanien har den største på 25,1%. Men Grækenland har langt den største ungdomsarbejdsløshed. Ungdomsarbejdsløsheden er steget fra 44% til 55% - hvilket betyder, at mere end halvdelen af de unge mellem 15 og 24 er arbejdsløse. For kvinderne generelt er stigningen også stor - fra 21% i juni 2011 til 28,1% i år. Hvis du med andre ord er en kvinde og mellem 15 og 24 år gammel, så er din situation et mareridt.

Økonomiske analyseinstitutter har anslået, at arbejdsløsheden der i juni 2008 var på 7,4% vil nå 28 - 29% ved udgangen af 2012. Og at arbejdsløsheden - hvis den nuværende politik fortsættes - vil nå

33 - 34% i 2013. I sammenligning var arbejdsløsheden i USA i 1929 - under den store krise - på 25%. Og i Argentina nåede den 30%, da landet gik bankerot i 2001.

Dertil kommer, at ELSTATS tal ikke tæller de mennesker med, der enten har mistet arbejdet eller aldrig har haft et arbejde, og som er blevet trætte af at søge arbejde, eller som bare har arbejdet en enkelt time den seneste måned. Så den reelle arbejdsløshed ligger aktuelt mere end 4% over de officielle tal. Og værst af alt så er arbejdsløsheden nu blevet et strukturelt problem, der kræver en helt anden politik for at kunne overvindes.

I dag udgør ifølge ELSTAT den økonomisk inaktive del af befolkningen 4,5 millioner mennesker - mens dem der er beskæftiget (også blot nogle få timer) udgør 3,7 millioner. I 2008 var billedet det modsatte. Dengang udgjorde arbejdsstyrken 4,5 millioner og gruppen af ubeskæftigede 3,8 millioner.

Grækenland, Spanien og Portugal bærer hovedparten af byrden. Men også andre lande lider under den neoliberale politik - også selvom det muligvis sker på en mindre dramatisk facon. Arbejdsløsheden i EU udgør aktuelt 11,1%. Eller 17,5 millioner mennesker. En gruppe af arbejdsløse der svarer til befolkningen i Holland.

Lønninger og pensioner står med røde tal

De gennemsnitlige lønninger er sammenlignet med i 2009 forringet med 20%. Og den disponible indkomst forventes med en fortsættelse af den aktuelle politik reduceret med 50% i 2019.

Købekraften hos arbejderne (fuldt eller delvis beskæftigede) er gået ned i årene fra 2010 til 2012 med 30% - og er således tilbage ved niveauet i 2003. Minimumslønningerne er efter de seneste lovindgreb faldet til samme niveau som i 1978. De græske minimumslønninger er faldet fra 60% af det europæiske gennemsnit til 49%. Grækenland er det eneste land i EU, hvor der er sket en reduktion af minimumslønnen.

Det private forbrug faldt akkumuleret over de fire år fra 2009 til 2012 med 18,8 procent i forlængelse af faldet i indkomsten - således at man nu tilbage til niveauet for 2003. Det offentlige forbrug blev i perioden fra 2010 til 2011 reduceret med 16,9% og forventes i 2012 yderligere reduceret med 11%.

Priserne derimod falder ikke - til trods for hvad man kunne forvente. Dette paradoks skyldes trojkaens politik, som kun går efter reduktion i lønningerne og en ophævelse af reguleringen af arbejdsmarkedet uden at tage højde for strukturen af og funktionsmåden for den oligopolitiske [\[1\]](#)græske økonomi.

Kombinationen af arbejdsløshed og nedskæringer i lønninger og pensioner har medført en eksplosiv vækst i fattigdommen fra 23% af befolkningen i 2008 til 30% af befolkningen i 2012, og tallet vokser til stadighed.

Den gennemsnitlige årsløn i 2011 (et meget slemt år) var på 25.470 euro. Men efter yderligere nedskæringer i 2012 kan lønniveauet nu sammenlignes med lønningerne i Portugal og på Malta, og i 2013 vil niveauet falde yderligere, så det svarer til niveauet i Kroatien, Tjekkiet og Estland. Og alt dette er sket i løbet af bare 3 år.

Hvad angår industriområdet, så blev den interne devaluering og anden fase af privatiseringen implementeret gennem 4 direkte angreb på arbejdsmarkedet - afskaffelsen af fuld og stabil beskæftigelse, ophævelse af de kollektive overenskomster, fleksibilisering af arbejdstiden og gennem at gøre det lettere at afskedige medarbejdere. Det er ingen tilfældighed, at angrebet på de

rettigheder, som arbejderbevægelsen havde skaffet også inkluderede et angreb på de institutioner, der var blevet etableret i et samarbejde mellem arbejderbevægelse og arbejdsgivere uden statens indblanding med henblik på at skaffe boliger til arbejderne eller med henblik på at arrangere støttede ferier eller kulturelle aktiviteter. De midler, som disse organisationer rådede over, blev ganske enkelt beslaglagt af staten.

Den uofficielle økonomi (indtægter der ikke opgives til beskatning eller indtægter fra illegale aktiviteter) er i Grækenland på 30% af bruttonationalproduktet - og udgør om 69 milliarder om året. Det betyder at den illegale eller sorte økonomi er den største i EU men også overstiger niveauet i USA, Schweiz og Australien. Denne sorte økonomi voksede i 2010 med 0,4% - hvilket er en logisk følge af den øgede beskatning.

Men den værste konsekvens af den sorte økonomi er den store mængde af ubeskattet arbejde, der vurderes til at udgøre 25% af det samlede arbejdsudbud - eller sagt på en anden måde: en ud af hver 4 arbejdere betaler ingen skat eller andre offentlige afgifter. Og det betyder, at mindst 8 milliarder euro ifølge EU-kommissionen unddrages beskatning.

Indkomstskatten udgør den primære kilde til finansiering af et fungerende statsapparat. I Grækenland udgør skattegrundlaget kun 7,3% af bruttonationalproduktet, hvor det tilsvarende tal i de øvrige Eurolande og i USA er på 12,2%. Derfor udgør skatteindtægten kun 6,9% af bruttonationalproduktet i Grækenland sammenlignet med Eurolandenes 27,3%.

Kigger man på de nyeste tal for finansåret 2008 og ser på den opgivne indtægt og de udbetalte pensioner, så udgjorde de 76%, mens deklarerede indtægter for kommercielle og industrielle virksomheder stod for 9%, bygningsvirksomheder for 9%, professionsvirksomheder for 4%. De resterende 2% kom fra landbrugsvirksomheder og andet.

Kapitalbeskatningen i Grækenland er på 15,9%, mens den tilsvarende beskatning i resten af EU er på mere end det dobbelte - nemlig 33%, mens beskatningen af arbejdsindtægter svarer til beskatningen i resten af EU. Så det er ingen tilfældighed, man i Grækenland beskatter indtægter indirekte. Alt i alt bærer indkomstskatten i Grækenland alle de karakteristiske træk ved en økonomi, der befinder sig i de tidlige stadier af en industriel udvikling. Under disse betingelser er det ikke overraskende, at indkomstskatteniveaus andel af den totale skatteopkrævning ligger på samme niveau, som det lå i andre europæiske lande for omkring et århundrede siden.

Sammenbruddet af det sociale sikkerhedssystem

Bidragssunddragelsen overstiger 6 milliarder, mens forpligtelser over for tredjemand anslås til 7,5 milliarder. Det sociale sikkerhedssystem lider under en systematisk mangel på ressourcer grundet manglende opkrævning af bidrag og ved at 1,5 millioner grækere og emigranter ikke er en del af systemet. Der mangler offentlige bidrag til systemet og der er mistet ressourcer - forventet 9 milliarder i 2019 på grund af arbejdsløshedens vækst, på grund af jobrotation, og gennem de mere fleksible ansættelsesformer og de lavere lønninger. På samme tid har trojkaen og regeringen skåret ned på arbejdsgivernes bidrag som en støttegestus, hvilket resulterer i yderligere økonomiske problemer for organisationerne. [2]

Nedskrivningen af gælden var det endelige dødsstød for pensionsfondene, der havde anbragt omkring 7,4 milliarder i statsobligationer og yderligere 15 milliarder i den græske nationalbanks fonde. I alt var mere end 21 milliarder før nedskrivningen anbragt i obligationer. Tabet på disse investeringer på grund af gældsnedskrivningen har nominelt været på omkring 53%, men det reelle tab ligger sandsynligvis over 70%.

En alternativ rekonstruktionsplan

Vi har brug for en plan til intern rekonstruktion af både den græske og den europæiske økonomi - en plan der vil være i stand til at mobilisere de produktive, udviklingsmæssige og sociale kræfter i vort land og i EU generelt. Denne plan skal rumme vækst, stigning i beskæftigelsen og en mere rimelig fordeling af indkomsten og en reduktion i underskud og gæld opnået gennem øget produktivitet. Bevægelser - både arbejderbevægelser og sociale bevægelser - er aktuelt i gang med en proces, der skal resultere i massemobilisering og øget synlighed, sådan som det blev demonstreret af den store generalstrejke den 26. september. Generalstrejken betød også en afslutning på hvedebrøddagene i forhold til den nye trepartiregering.

Men mest skræmmende er dog det, som Gyldent Daggry [3] - en nynazistisk organisation - står for. På baggrund af den stigende tilslutning til partiet deltager parlamentsmedlemmer og menige partimedlemmer i brutale og nogle gange dødbringende angreb på immigranter. Organisationen har vundet styrke gennem borgerskabets attitude og de borgerlige partiers holdninger og gennem mediernes behandling. Både partier og medier har spillet med på offensiven med henblik på at svække SYRUZA som en stærk politisk kraft. Beklageligvis har den sociale svækkelse som trojkaens politik har resulteret i understøttet både en nationalistisk vækkelse og racismen. Risikoen er overhængende for, at denne tendens skal sprede sig som en pest fra Grækenland til resten af Europa.

Solidaritet - og solidariske politiske initiativer - er det vigtigste lige nu. Ikke blot for den græske venstrefløj, men også for den europæiske. Vi er nødt til at gøre solidaritet og fællesskab til vores første prioritet.

Opgaven med at bekæmpe den politik, som har ført til en humanitær krise, planen til en økonomisk rekonstruktion og en genskabelse af demokratiet ligger i hænderne på de sociale organisationer (arbejderbevægelsen og de øvrige sociale bevægelser) så vel som i hænderne på de politiske partier som SYRIZA i Grækenland og andre reelle venstrefløjspartier over hele Europa. Grækenland står med de største problemer lige nu, men landet bør ikke stå alene.

Oversat fra engelsk og tilrettet af Jan Mølgaard.

[1] Se forklaring her: <http://en.wikipedia.org/wiki/Oligopoly>

[2] Man skal her huske, at en langt større del af arbejdsløshedssystemet i forvejen sikres via forsikringsordninger i Grækenland, end vi kender det i Danmark.

[3] Se mere her: http://da.wikipedia.org/wiki/Gyldent_Daggry